

Tribuna Nouă

REDACTIA SI ADMINISTRATIA
Salv. Regina Maria Nr. 12, Tipografia „Aradul”

INSERTII
se primesc dupa tariful in Administratia starului si la toate agentiile de publicitate.

Abonamente:
Pe un an . 780 Lei
Pe 1/2 an . 390 Lei
Pe 1/4 an . 195 Lei

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
Apare zilnic la orele 5 dimineața

3 Lei ex.

Liga Națiunilor și minoritarii

Arad, 14 Iulie.

Dacă lucrurile vor merge ca până acum, nu peste multă vreme Liga Națiunilor va ajunge un fel de vast biuro pentru jelanile minoritare din România... Pentru așteți minoritari din patria noastră, într-adevăr, apelurile la Liga Națiunilor au devenit un fel de obsesie. Nici o minoritate din Europa, sau de pe alt continent, nu și-a organizat în chip așa de amănunțit și de înverșunat propaganda cu orice preț împotriva statului în care trăiește, ca minoritatea evreo-maghiară dela noi, în numele căreia se pune că acțiunea, în cele mai multe cazuri, agenții irendentei dela Pesta.

Orice măsură a guvernului român, este întotdeauna tâlmăcită și trecută în memorii intermiabile adresate areopagului dela Geneva. Orice fapt divers este denaturat și înfățișat pentru a fi convertit în act de acuză contra dominației românești. Un individ suspect găsit în tren fără bilet și refuzând să plătească taxa reglementară, a fost dat jos, într-o mică gară ardeleană... Dacă acest lucru s'ar fi întâmplat în Franța, Germania sau în paradisiaca Ungarie, ar fi fost un lucru de care nimeni nu s'ar fi ocupat... La noi lucrul acesta a dat pretext individului sau birourilor cari sunt în căutarea de asemenea subiecte, pentru un memoriu la Liga Națiunilor.

Plăngerile de astfel de natură sunt înaintate cu niște. Cele mai mari infamii sunt puse în sarcina guvernelor românești. Cele mai nerușinate minciuni sunt trecute în memorii plângărețe și perfide.

Actualii cetățeni români, în casele cărora găsești și astăzi fotografiile sinistre de spăzuriatori cu popi români, în numele „umanității” se adresează pentru fleacuri Ligei Națiunilor.

Va veni poate vremea când și asasinii Virginiei dr. Hotărân și ai preoților Leucuta și Popescu se vor adresa Ligei cerând protecția contra „barbariei” românești...

Ne mirăm că până acum n'au apelat la această Ligă ucigașii doctorului Ciordaș și Bolcaș și nici avocatul Taglicht, ucigașul d-rului Șenchea dela Făgăraș!...

Nici de asasinii de răud, cari fac parte din minoritatea maghiară sau evreiască, nu vom mai avea poate voce să ne atingem... Vor învăța poate și hoții să ne amenințe cu Liga Națiunilor.

Dar cine sunt oare domni aceștia cari se plâng mereu și strâmbă mereu din nas?... În numele cărui trecut de echitate vorbesc ei? În numele lui Horthy? În numele lui Tibor Samuelli? În numele lui Apponyi sau al lui Ivan Hejjas și Pronay?... Sau în numele cui?!

Noi ne cunoaștem și îi cunoaștem! Temnițele Seghedinului, ale Vajului, ale Clujului etc... sunt măturii care nu pot fi suprimate din conștiința noastră. Tabăra dela Zalegerszeg și dela Sopron n'au fost încă uitate... Ticăloșii: fără număr ale ultimilor ani ai dominației maghiare pe aceste pământuri nu le vom uita niciodată, nici noi nici copiii noștri.

Oamenii lui Tisza ne promiteau după pacea dela București, că odată terminat războiul, vor înjuga pe românii ardeleni și-și vor ara cu ei imensele latifundii ardeleni... Dum-

nezeu n'a voit însă să se întâmple așa... Latifundiile groșilor și baronilor unguri din Ardeal sunt arate astăzi, nu cu valahi, cum doreau ungurii dela 1916-1918, dar nici cu uguri, ci pur și simplu cu vite.

Cu toată pretinsa barbarie românească, țărăul ungar, român și sas din Ardeal au fost făcuți stăpâni ai pământului pe care-l muncesc...

Massa mare a populației minoritare, căreia unirea tuturor românilor nu i-a adus decât folos, ar putea să fie mulțumită. Și totuși se arată că nu e.

Memoriile la Liga Națiunilor, cel puțin, ar voi să însemne nemulțumire generală din partea minorităților dela noi.

Noi credem însă că redactarea memoriilor către Liga Națiunilor se face la Budapesta și acolo se finanțează cece caută cu lumânarea prin Ardeal inspirații pentru aceste memoriile caraghioase.

Impotriva acestor birouri înființate de Budapesta în orașele ardeleni ar trebui să se procedeze cu toată asprimea, pentru a se pune odată capăt unei murdare campanii împotriva țării noastre.

Obligativitatea pentru coloniști de a-și munci singuri lotul

Pentru lucrările de colonizare efectuate în județele cu terenuri destinate acestui scop, să poată da rezultatele așteptate, e necesar în primul rând ca toate repariturile făcute să prezinte caracterul de stabilitate pe care numai legătura desăvârșită dintre om și pământ îl crează.

Intrucât se constată că până în prezent în majoritatea cazurilor cei trimiși în colonizare nu s'au prezentat la locul indicat ci își ardează lotul sau îl lucrează în dijmă cu localnicii. Ministerul de agricultură a hotărât să curme această situație care aduce rău operii de colonizare.

În acest scop, s'a făcut cunoscut consilierilor agricoli din vechiul regat să pună în vedere coloniștilor că pentru a fi menținuți în această calitate, urmează să se așeze în localitate și să-și muncească personal loturile atribuite.

Toți acei cari nu se vor așeza la loturi cu toată gospodăria până în priăvara anului 1926 precum și cei cari își vor arde loturile sau le vor munci în dijmă, vor fi deposedați, iar loturile ce li se atribuieră vor rămâne astfel la dispoziția Statului.

Intinerirea electrică

NOTE

Arad, 14 Iulie.

Este invenția unui chimist englez, d. Otto C. Overbeck. Inventatorul pretinde că poate vindeca dezordinea din funcțiunea organelor, făcând ca un om de 70 ani să se simtă ca unul de 30; să-și dispară orice dureri, să netezească zbârciturile și să crească părul la cei pleșuvi.

Ideia dela care am pornit spre construirea aparatului meu de reintinerie — spune inventatorul într-un interviu acordat ziarului „Daily Express” — a fost că viața omenescă e condusă de energie electrică. Croșul este acumulatorul corpului și dacă acesta poate să fie încărcat artificial cu electricitate, va înlocui pierderea naturală de energie. Eu însumi, spune Otto Overbeck, sunt astăzi de 64 ani și mă simt în puterea tânărului de 30. Mintea imi este acim mai ageră, iar mușchii tot atât de elastici ca al unui tânăr. Chelia pe care o aveam a dispărut, iar părul meu alb se închide. M'am vindecat și de boala de inimă, pentru care acum patru ani mă condamnaseră toți medicii.

Aparatul de intinerire va fi predat unui spital, pentru ca cei mai eminenți medici americani și englezi să facă convenite experiențe.

Așa ne anunță cel puțin un ziar american. Liber e oricine să creadă ce vrea despre această reeditare a minunii cu alabastru din Noul Testament căruia Mântuitorul i-a poruncit să-și ia patul în spinare și să umble. Dar prea seamănă cu o novelă a nu știu cărui alt american și al cărui subiect e următorul:

Față de chinurile groaznice suferite de cel condamnat la moarte în timpul execuției prin electricitate un medic a propus să se desearce într-un condamnat un număr cu mult mai mare de volți ca să-l poată ucide imediat. Se întâmplă însă o minune. La prima descărcătură, individul care era sbârcit, galben și chel, câștigă deodată culoare roșie și pielea l-ae întine. La a doua descărcătură și mai puternică începu să-i crească un păr negru și des. La a treia omul prinde că al clipi din ochi o structură „atetică”. Suprafața de însoare, experimentatorii îl sculară de pe acam și încercară să-l spânzura. Frânghia n'avea nici-un efect. Au tras cu pușca în el și gloanțele n-l pătrundeau. I-au dat cu toporul în cap și oțelul se lovea ca de cea mai tare piatră.

Ce se întâmplase? Milioane de volți cari intraseră în trupul lui îl încărcase cu energie vitală pentru mai multe mil de ani!

Nu vi se pare că povestile se aseamănă?

Un pact Beneș-Bethlen

Ziarul „Magyarsag” din Budapesta află că primul ministru ungar contele Bethlen ar fi încheiat la Geneva, un pact cu d. Beneș, ministrul afacerilor străine cehoslovace.

Prin acest pact — afirmă ziarul — contele Bethlen s'ar fi obligat față de Mica Antaută, să lupte pe lângă organizațiile maghiare din statele succesorale, ca ungurii să nu aprijie tendințele de federalizare din statele succesorale.

Darea în vileag a acestui pact, a provocat senzație în toate cercurile politice maghiare.

FOILETON

Voluptatea răsunării

... Și pe când își făuria astfel la planuri pe care desigur niciodată n'avea să le împlinească, simțea totuși o fioroasă voluptate destrăându-le până în cele mai mici amănunțimi, gumpăind, judecând, stabilind fiecare pas, fiecare mișcare de făcut, și gustând de o sută de ori mulțămirea, pe care trebuie s'o simtă omul care găsește în sfârșit peste o prăpastie o punte solidă și caldă încrezător pe ea cu siguranța d'a ajunge dincolo întreg și nevătmănat, și totuși cu fiorul pe care-l dă gândul la o mare primejdie învinsă.

Seara, avea să plece ca de obicei dela cafeana și să ia drumul spre casă. În odaia lui singuratică putea să intre și să iașă ori când dint'r'insă, fără să-l observe cineva. Cu mult înainte își procurase o perucă neagră și o barbă falsă. Acum și-o punea, se uita în oglindă și singur nu se mai recunoștea... Deghizarea asta era fără nici o primejdie: era pentru un singur om, și omul acela în curând n'avea să mai poată vorbi... Își punea o pereche de ochelari fumurii, se învelea într-o manta largă pe care el nu i-o cunoștea, și, trăgându-și pălăria pe ochi, ieșea tiptil, înțuca ușa cu bă-

gare de seamă, punea cheia în buzunar... Istă-l acum în stradă.

Dela douăzeci de pași încolo, n'avea să se mai ferească. Lua o trăsură... birjarul nu putea să-l cunoască, nici să-l bănuiască. Ajungea la gară.

Erau două ceasuri. La nouă și zece minute pleacă trenul. Până atunci el se grăbește să-și ia biletul, și pe urmă așteaptă de-o parte, ferit pe câte se poate de orice privire.

De alt fel nimeni nu-l bagă în seamă: e un străin, un călător, un idiferent. Trenul e gata să plece. A pândit un compartiment unde nu s'a urcat nimeni din gara aceea. Cu cât mai multe precauții, cu atât mai bine.

Ghemuit într-un colț, se prefăce că adoarme nu mai decât. Întotdeauna se găsește călătorii importunți, cari să caute simțăminte de vorbă; la el n'are să se prindă, La unsprezece ceasuri ajunge. Se dă jos din tren și se pierde în mulțimea de necunoscuți cari umplu peronul.

De aci încolo e și mai sigur d'a rămânea cu desăvârșire neobservat. Se gândește la toți necunoscuții pe cari el însuși i a putut

Grăbirea judecăților

— Cuprinsul rezumativ al Legii. —

În linii generale legea cea nouă se prezintă astfel:

1. Părțile sunt datorate ca, înainte de a se întâli la dezbaterile orale a procesului, să-și arate prin memorii (acțiune, întâmpinare) toate probele și mijloacele lor de luptă, și aceasta într'un fatreț scop:

a) Pentruca lupta dintre părți să nu mai fie, ca astăzi, o chestiune de până și de surprinderi, ci o „luptă dreaptă”, cum se cuvine să fie lupta ce se dă în fața justiției;

b) Pentru a pune capăt abuzului ce se face părțile sub actualul sistem de procedură, când își arată mijloacele de luptă după capricii, și cer probe în rate cât mai distanțate;

c) Pentruca, dezbaterile orale, cari actualmente iau proporțiuni fantastice, să poată fi reduse la strictul necesar. În adevăr, cu ajutorul memoriilor, multe din neînțelegeri se vor limpezi, iar cele cari rămân, vor fi îndeajuns cunoscute judecătorului și părților, așa încât nu va fi nevoie de vorbărie.

Din taxele precise și din întreaga economie a legii rezultă clar că acțiunea reclamanților și întâmpinarea părților vor trebui să fie adevărate memorii — concluziuni scrise anticipate — dezvoltate și documentate în așa chip, încât judecătorul să poată da hotărârea numai pe baza lor, chiar dacă partea care a depus memoriului se prezintă pentru a-l susține oral.

Părțile lor toate probele, vor fi decăzute din dreptul de a se servi de ele în cursul primei instanțe.

Dupăce schimbul memoriilor a avut loc, se fixează ședința preliminară, al cărei scop este să netezească cât mai mult terenul de lăcitate, excepțiuni, admisibilități de probe, etc., așa încât ziua de fond să fie destinată numai administrării probelor, dacă vor fi fost admise la ședința preliminară și dezbaterii fondului.

Este bine înțeles vorba de probele cari au rămas să fie administrate la ședința de fond, în atâră deci de acelea cari, potrivit dispozițiilor categorice ale legii, trebuie efectuate în intervalul dela ședința preliminară până la ședința de fond (ceretări locale, expertize).

În cece privește martorii, ei vor fi acuzati la ședința de fond de judecătorul care judecă fondul, pentru a realiza astfel principiul imediatității. Firește, însă, că în cazuri excepționale — martor bolnav, care trebuie ascultat la domiciliu, ceretări locale cu martori, comisiuni rogatorii — va putea fi delegat și suplimentul cu ascultarea lor, și în acest caz ascultarea se va face înainte de ședința de fond, adică în intervalul dela ședința preliminară până la ședința de fond.

Adoptând ședința preliminară, am adus o modificare în organizația ei actuală, și anume:

În sistemul bucovinean, în atâră de ca-

zurile când judecata poate da hotărâri — împăcarea părților, recunoșterea părților, etc., — părțile care are de ridicat excepțiuni, nu face decât să le anunțe, rămânând ca dezvoltarea și susținerea lor să aibă loc la ședința viitoare.

Sistemul acesta prezintă inconvenientul că toată munca și timpul întrebunțat pentru a ține ședința preliminară este adeseori cu totul zadarnic.

În sistemul ardelean, are drept nu numai să enunțe, dar să-și susțină excepțiunile dilatori.

Sistemul ardelean are inconvenientul că reclamaantul este surprins și deci trebuie să răspundă nepregătit la excepțiuni cari unora li pot compromite acțiunea.

De aceea s'a modificat sistemul, obligând pe părât, ca înainte de ținerea ședinței preliminare, să răspundă la acțiunea reclamanților prin întâmpinare, în care este obligat să arate toate excepțiunile, probele și apărările în fond contra acțiunii reclamanților.

Cu chipul acesta s'au realizat următoarele îmbunătățiri:

a) S'a înlăturat orice surprinderi, fiindcă atât judecătorul cât și părțile vor cunoaște toate mijloacele de luptă ale părților;

b) S'a mărit sfera posibilității de netezire a procesului, fiindcă, în atâră de excepțiuni, se va putea rezolva și admisibilitatea la principiu a probelor, a cererii reconvenționale și a cererii de chemare în garanție;

c) S'a făcut posibilă efectuarea unor proceduri pregătitoare în intervalul dela ședința preliminară până la judecarea fondului (ceretări locale, expertize), așa încât pentru ziua fondului nu rămâne de efectuat decât probele ce nu se poate efectua în intervalul de care se vorbește mai sus;

d) Am făcut și mai posibilă judecarea fondului chiar la ședința preliminară.

Legea admite fixarea orei la care părțile trebuie să fie prezente pentru judecarea procesului lor, și aceasta atât la ședința preliminară cât și la ședința de fond.

Este de prios să insistăm asupra marelui avantaj ce-l prezintă fixarea orei atât pentru judecător, cât mai cu seamă, pentru avocați și impunctiați, cari adeseori pierd ziua întreagă pe săliile tribunalului, așteptându și răudul pentruca la urmă să li se spună că procesul se amână din cauza orelor înaintate.

Firește, nu ne facem iluzia că din primul moment năzuiață dorită va reuși pe deaîntregul; se poate bușoară ca la început să se fixeze orele pe grupuri de procese; mai târziu, după oarecare experimentare, aceste grupuri să fie tot mai reduse, etc... Avem însă credința fermă că sistemul va reuși și că la aceasta reușită vor contribui toți aceia cari știu să prețuiască întrebunțarea timpului, îndeosebi, magistrații și avocații.

M-moriul de care am vorbit mai sus, — acțiunea, sau întâmpinarea — dă drept păr-

vedea vreedată în așa împrejurare. Nași aduce aminte să li remarcat căndva pe unul, sau chiar dacă li atras atenția vre-o mustră mai ciudată sau vre o figură mai deosebită, a uitat-o în momentul următor. El însă n'avea să fie prină nimic deosebit de toată lumea.

Și întinzându-se în pat atinge umărarea, ca să vază mai bine scenele ce aveau să urmeze:

Dela gară, se duce drept la birtul unde stă ca el avea obiceiul să întârzie în totdeauna până după miezul nopții.

Intra și dela ușă îl zărea la masă în mijlocul mai multor prieteni. Rădea, petrecea fără nici o grijă...

Atunci el se îndrepta tocmai în cellalt colț al birtului, se așeza la o masă, cerea o sticlă de vin și de acolo îl observa...

Din acest moment era al lui, n'avea cum să-i mai scape. Și stă, și se uita la el lung, și pieptul i se umplea de o nespusă simțire de satisfacție... În sfârșit, avea să i plătescă pentru toate. Câteva ceasuri încă.

Din când în când, glasul acela nesuferit li izbăia urechile. Vorbea în gura mare, batjocuritor, lăudăros... Poate vorbea tocmai de dânsul, și nici nu bănuia că răsunarea era în sfârșit aci, pândindu-l.

Ce voluptate, să li simți așa sub călcăi, pe când el se crede mai singur, și d'n

această siguranță te ofidează (unjos, exasperanda-ți înveșunarea... Îl lași atunci, îl lași să-și verse tot veninul, și pe urmă ca o singură lovitură, îl strivești...

La miezul nopții, îl vede înfășărit ridicându-se dela masă și plecând.

Atunci, de departe, se ia după el.

Îl urmează apucând pe o stradă întunecoasă, desrăță. Ici și colea abia licărește câte un felinar, cu toate acestea el își înclipeaie, limpele ca ziua, și strada și curtea ia care celăalt intră, și așa pe care o deschiide, și ferestrele care se luminează.

De departe, stă și așteaptă.

În curând, ferestrele se luminează iar.

Acum, trebuie să fi adormi; e în somnul cel dintâi... și cel de pe urmă...

Nimeni pe stradă... Casa e adoua din colț. O curte îngustă. Imediat la dreapta, ușa sălii, decuiauță totdeauna pentru chirișii cari întârzie; tot la dreapta, altă ușa odăii lui... Încet, o deschiide.

Acum e momentul de a fi cu sânge rece...

Năre la el nici o armă... Dacă ar fi surprins, un pretext îl poate încă scăpa. Până după faptul îndeplinit nu rischează de cât cel mult o explicație la secție: o simplă glumă, o sperietură, nici o intenție rea; de

Mica publicitate

Femea tânără caută loc de muncă la domn singur, la oraș sau la țară. A se adresa în Str. Bucium 20, Arad. (1428)

Aviz! Aviz!

Cu ou, avizez onorabil Public feminină în prăvălia mea de rechisite de pâlării am început și vânzarea ciorapiilor flor și matasă de prima calitate importați din străinătate de diferite culori pe prețuri convenabile.

Desideriu Halmos

Arad, Str. Grigorescu (Tabajdi-utca) casa Neuman. (1421)

Nr. G. 147/1925.

Publicațiune de licitație

Pe baza deciziei judecătorești de ocol Arad No. de mai sus, mobile și alte obiecte prețuite în suma de Lei 2800 cuprinse în favorul lui Friedmann Sigismund pentru suma de Lei 1600 capital, interese de 5% dela 26 Septembrie 1924, precum și speșele stabilite până în prezent, se vor vinde la licitație publică în Arad, Strada Oituz Nr. 92, în ziua de 15 Iulie 1925 la orele 1 d. m., conform art. de lege LX §-ul 107 și 108 din anul 1881 al legii execuționale. (1427) Arad, la 20 Iunie 1925.

Exec. jud. reg.: Gh. Ciupuliga.

„ASTRA“

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A. Arad

Adr. telegr.: VAGONASTRA TELEFON: 694 și 900

SECȚIA MOTOARE: Automobile pentru circulație în orașe, stabiliment de băi, și pentru circulație interurbană. Camioane cu transmisie prin cardan, sau lanțuri. (Încărcătură 3 tone). — Automobile cisterne pentru transporturi de ulei, benzină și petrol. Capacitatea 3550 litri. Motoare de benzină de 6, 14, 45, 60 și 90 HP. — Strunguri de precizie pentru tăierea de ghevinduri Withworth sau milimetrice. Distanțe între vârfuri 1000—1200 și 1600 mm. Prese cu excentric cu cursă de 8 tone. Piese de automobile pentru automobile de lux și camioane de orice marcă. — Piese pentru motoare de benzină de orice marcă.

Produsele noastre se pot procura cu prețuri originale de fabrică dela magaziiile de consignație mai jos notate:

- Arad: Intreprindere de Mașini și Automobile str. Alexandri nr. 6.
- Brașov: „Silvania“ Intreprindere Tehnică S. A. Piața Boilor nr. 7.
- Cernăuți: „Mecano“ S. A. Piața Unirii numărul 9.
- Cluj: Blaga Emil, Piața Ștefan Cel-Mare numărul 3.
- Lugoj: Schwäbische Zentralbank, Filiale Lugoj.
- Oradea-Mare: „Economia“ S. A. p. t. Comerț și Indust. Piața Mihai Viteazul 1.
- Sătmar: Frații Princz, Turnătoria de Fier și Fabrică de Mașini
- Sibiu: Compania Anglo-Americană, Bretter Promenade.
- Târgu-Mureș: Biró E. Ing. mech. întreprind. tehnică Strada Ștefan V. 1a.
- Timișoara: Schwäbischer Land-wirtschaftsverein, Gorove-gassa 5.

Arhitect diplomat T. CIORAN

construiește edificii publice, particulare și stabilimente industriale. Execută tot felul de renovări și reparații. (1341)

Biroul: Strada Românului Nr. 7.

Nr. G. 8003-1924.

Publicațiune de licitație.

Pe baza deciziei judecătorești de ocol Arad, No. de mai sus, 1 mașină de cusut și 1 costum de haine negre prețuite în suma de Lei 15.600, cuprinse în favorul firmei Bourne și Comp. pentru suma de Lei 6900 capital și interese de 6% dela 15 Octombrie 1924, precum și speșele stabilite până în prezent, se vor vinde la licitație publică în Arad, strada Ardealului No. 15 în ziua de 1 August 1925 la orele 2 d. m. — conf. art. de lege LX §-ul 107 și 108, din anul 1881 al legii execuționale.

Exec. jud. reg.: Gh. Ciupuliga

Nr. G. 11355-1924.

Publicațiune de licitație

Pe baza deciziei judecătorești de ocol Arad, No. de mai sus, mobile și alte obiecte prețuite în suma de Lei 10.500, cuprinse în favorul lui Friedmann Sigismund pentru suma de Lei 1300 capital, interese de 6% dela 31 Octombrie 1924, precum și speșele stabilite până în prezent se vor vinde la licitație publică în Arad, Strada Eminescu No. 12, în ziua de 16 Iulie 1925 la orele 2 d. m. — conf. art. de lege LX §-ul 107 și 108 din anul 1881 al legii execuționale. (1430) Arad, la 17 Iunie 1925.

Exec. judic.: GH. CIUPULIGA.

Răspândiți Tribuna Nouă!

Mutare de prăvălie

Incunostințez pe Dnii proprietari de mașini de scris firmele și întreprinderile care întreprinderea mea de mașini de scris în ființă de 10 ani am mutat-o în Arad, Str. Horia sub No. 2 (Széchenyi utca). Rugănd pe mai departe onorabil sprijin, cu stimă: (1422) IOSIF BODNAR

Tipografia „Aradul“

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitații de nunie, boțez, petreceri, bilete de vizită, etc., etc.

Tipografia Aradul S. P. A.

Arad, Bulevardul Regina Maria No. 12 (In curte la dreapta).

lei care l'a depus, să fie judecată în baza lor chiar dacă lipsește dela înfașisare (sistem bucovinean; în Banabia oricare parte are dreptul a cere să fie judecată în lipsă).

Acasta nu înseamnă că s'a suprimat deabateră orală, deoarece pentru a se putea lua în considerare memoriul părții abseate, trebuie să fie neapărat prezent adversarul său, care își va face desvoltările orale. (Dacă ambii adversari lipsesc, procesul nu se judecă pe baza memoriilor, ci se suspendă.)

S'a dat însă o importanță mai accentuată decât cea de până acum, procedurii scrise, și lucrul este explicabil, fiindcă trebuie făcută deosebire între părătul care nu răspunde prin nimic la acțiunea reclamantului, și acel care, printr-un memoriu documentat își manifestă hotărârea sa de a lupta cu adversarul, dar care a fost împiedecat să se prezinte la deabateră orală.

Opoziția, sau mai exact șicana prin excelență, se desființează.

Amânarea de comun acord nu este admisă decât o singură dată în cursul aceluși instanțe, și aceasta pentru două motive:

- a) Pentru că punerea unui proces la ordinea zilei necesită o muncă a magistraților și a personalului judecătoresc, portărei, greșii, arhivă, care, prin amânarea de comun acord devine zădărnice;
- b) Pentru că în sistemul fixării orei de judecată amânările de comun acord vor constitui o piedică pentru procesele care puteau figura la ordinea zilei în locul celor amânate de comun acord.

Prin deosebire de ce-ace se petrece astăzi când părțile jonglează cu textele și se judecă după capricii, legea cea nouă impune părților o regulă care se desprinde limpede din dispozițiunile sale, și anume: Cine are proces trebuie să se ocupe de el.

Deaceia, în afară de anumite excepțiuni, nu se admite decât o singură citare la început, părțile prezentate fiind presupuse de lege că cunosc toate termenele ulterioare. Această măsură se aplică fără nici o excepție, oricari vor fi părțile din proces, majori, minori, Stat, județ, comună, persoane juridice, etc.

Dar tocmai pentru că nu se face decât o singură citare, judecătoria, și mai ales partea care are interes, trebuie să fie cu toată luarea aminte, ca această citare să fie independentă în condiții ireproșabile. Altminteri, reclamantul riscă să și vadă toată truda și cheltuiala zădărnice, fiindcă, după ce va fi obținut hotărâre definitivă, va vedea ce pârât apărănd și cerând anularea hotărârii pentru motivul că n'a primit acțiunea sau n'a fost bine citat.

Accidentul de automobil al A. S. R. Principele Carol

A. S. R. Principele Moștenitor Carol a fost victimă unui grav accident de automobil, care însă din fericire n'a avut nici un fel de urmări intristătoare.

Luni seara la orele 6 și jumătate, A. S. R. care asistase la disputarea premiului de Steplechase pentru oșieri români și alții, la Floreasca, a plecat dela hipodrom spre Sinaia.

În drum, pe la orele 8, pe distanța dintre Balcoi și Câmpina automobilul A. S. R. Principele Carol a fost lovit de un automobil care venea cu o luptă nepermisă din spre Câmpina.

Datorită prezenței de spirit a A. S. R. care se afla la volan și care a frânat cu putere izbitoră a fost oarecum micșorată. Totuși ambele mașini au fost aruncate de o parte și de alta a șoselei și s'au răsturnat.

A. S. Regală a scăpat neat us. Aghiotantul A. S. R., dl col. Condeescu a căpătat o rană ușoară.

În celalt automobil se afla inginerul sov. Fiat, Rigo și un ajutor de șofer. Primul n'a suferit nici o leziune iar celalt a fost lovit la cap.

Cu un automobil care trecea spre Sinaia, A. S. R. și dl col. Condeescu și-au putut continua drumul.

furt nu putea fi bănuț, de o crimă și mai puțin.

Patul e în fund; o candelă arde slab slături; dar e destul pentru ca el să vadă capul răstornat pe periuță și gâtul desvâluit. Se apropie... a ajuns.

Un vâl roșu îi trece pe dinaintea ochilor, un fior îi răcește trupul, și într-o clipă, cu o hotărâre supremă, nebușă, se repede și amănândă mâinile i se înclătează deodată în jurul gâtului gol...

Corpul avâncește odată cu putere, se svârcoleşte — dar înzadar... Degetele intră în carne, străng ca niște clește de fier, cu disperare... De-acum, un moment dacă-l slăbește, e pierdut... De aci, — nu mai este reîntorcere!

Dar, înainte de a muri trebuie să știe cine îl ucide; trebuie să-l vadă cu ultima privire a ochilor deszădăduiți și în ultimul flor să se amestece căința amară și ne-folositoare...

Cu o mișcare își scutură peruca și barba false, și-și ține fața aproape deasupra ochilor eșii din orbite...

— Sunt eu, da; de mâna mea mori și nimeni, nu te va răbuna... Acum corpul nu mai face nici o mișcare... S'a isprăvit.

Răbunarea e împlinită. Și deodată, teama de a nu fi descoperit își revia toată stăpânirea asupra gândului răzbuțitorului.

Reflexiuni asupra învățământului

Arad, 14 Iulie

Ne-am ocupat în două articole anterioare cu motivele care au provocat rezultatul trist al examenelor și hscalaureatului din acest an, rămâne deci să vedem acum mijloacele prin care se va putea elimina acest rău.

Vom merge în aceasta cercetare pe același făgaș, lăsându-ne conduși de magistratul L. Romier.

Iată remediile pe cari ni le indică dânsul:

„A reforma școala, aceasta înseamnă a restabili egalitatea pe baze reale; a restabilii egalitatea socială: dreptul pentru fiecare copil de a primi instrucțiunea mai bine adaptată calităților sale proprii, șanselor sale particulare spiritului mediului său, precum și asigurarea posibilității de a păși acest mediu dacă este dotat pentru altul; a avea școli pentru agricultori, pentru muncitori etc., — provăzute cu o instrucțiune generală și una specială. Astfel se vor utiliza în întregime calitățile rasei și se vor lăsa să fructifice în fiecare mediu inteligențele pe cari le-a născut, în loc de a le lăsa să se pierdă îngrate. Nu confundăm „ridicarea“ cu „deplasarea“.

Ce să mai spunem noi? — când L. Romier a spus așa de concentrat tot ce se poate spune în mod principial.

Să cercetăm deci latura practică, să vedem problema din punctul nostru de vedere.

Iată în rezumat crezul nostru. Credem înainte de toate că în liceele noastre este o prea mare afiuțură de elevi.

Credem că repartizarea copiilor cari vor să primească o instrucțiune secundară ar trebui făcută în conformitate măcar cu cele mai elementare cerințe pedagogice.

Credem în fine că învățământul nostru nu se poate da loc principiului liberal „laissez faire“ și că vre-o supra-produție într-o anumită profesiune nu este cu totul desavantațioasă. Trebuie să dăm deci acces cât mai mare factorilor cari regulează această producție.

Cari sunt acești factori? Neapărat că în primul rând învățătoria și profesoria.

Aceștia au deci mai întâiu datorita de a veghea asupra răului și a se strădui pentru ca el să fie eliminat cât mai de grabă.

Pe lângă acest factor care în trecut (și pe este teamă că și în viitor, măcar câțiva ani încă) a arătat mare indolență față de această vitală problemă, s'ar putea crea un altul poate mai viabil, conștient și activ.

Acesta ar fi acel „comitet școlar“ despre care am mai vorbit în articolele trecute.

Care ar fi activitatea acestui „comitet“? El s'ar întruni de vreo câteva ori pe an pentru a lua contact cu învățătoria și elevii cari părăsesc școala primară cu dorința de a se înscrie în vre un curs secundar. El ar consulta pe învățător care și-ar comunica observațiile sale din cursul anului școlar, ar asculta pe elev asupra dorinței ce are, ar cerceta apoi cauzele naturale, mediul în care a crescut, posibilitățile materiale, condițiunile sociale, etc., ale elevului și ar opinia certificatul de absolvire al școlii primare.

Bineînțeles că acest procedeu nu va trebui să fie obligatoriu și nici nu trebuie să arătăm că în forma expusă mai sus e decât o schiță fără osebite pretenții.

Nu putem omite de a accentua și aceea că ridicarea, susținerea, și asigurarea mijloacelor materiale pe seama elevilor lipsiți de mijloace dar merituoși; ar fi o datorie serioasă a acestui comitet. Comitetul acesta școlar ar trebui să fie cel dintăiu factor care asigură perfectă egalitate în fața școlii a tuturor, el ar trebui să fie acel protector anonim care dă o mână discretă de ajutor celor săraci la bani dar bogăți în capacitate, nivelând astfel fără tobi și trambiiță inegalitățile sociale.

Acest „comitet“ va trebui să aibă rolul în jurătaea de drum a instrucțiunii secundare (cl. IV) și la sfârșitul acestui grad la învățământului (cl. VIII) cu un cuvânt la toate răspăutiile instrucțiunii noastre publice.

Ba și mai mult, după pilda națiunii norogistre în ale educației, după exemplele ceorin vin din Engliera, astfel de comisii aru îndrumare pentru elevi și studenți ar trebmsă existe și să funcționeze viu și cu spor după sate și orașe deopotrivă, dând ajutor tulin ror acelora cari nu și au încă stabilită profesieua.

Modul de funcționare a acestor comisii și celelalte chestiuni de amănunte se pot înconștala după organizațiile existente în occident. Un lucru se impune însă deja, pe acum și anume:

Precuțetare, precauțiune și perfectă emeroaștere a cauzei. Aceasta atât la factonfiuț care va pune în aplicare cândva acest sistem, cât și la acei cari animați de aceasta sau orv-re-o altă inițiativă similară, vor dori neapună în aplicare fără întârziere sistemul indicat sumar în rândurile de mai sus.

Cu gândul la acestia din urmă ținem arătăm că acest sistem se va putea pune în aplicare de pildă chiar în viitorul școlar.

Inițiativa o pot lua în primul rând învățătoria claselor III și IV din școalele primare, precum și profesorii dirigenți a cl. IV a din cursurile secundare.

Când apoi experiența va aproba necesitatea acestei metode, ministerul instrucțiunii va avea cuvântul.

Astfel legiferarea se va face numai după locuzul va fi consacrat de bun și valabil lucru, (ar fi aceasta o metodă nouă și în opoziție cu cele din trecut cari s'au arde conde de mai puțin bune).

Ca încheiere ținem să arătăm pentru a nu fi rău interpretați că în cele scrise mai sus am avut numai dorința de a arăta că repartizarea elevilor în școlile secundare a se face conform cerințelor pedagogice și de pretinsă perfectă egalitate în fața școlii, este iluzorică.

Nu ne-am restrâns însă de a face o critică sterilă ci după modestele noastre puteri am căutat să arătăm și un mijloc remedioare.

Dar mai presus de toate ținem să arătăm că nu am avut dorința și tendința de a demonstra că revărsarea copiilor din clasele de joș (dintre țăravi și muncitori) în școlile noastre secundare este un mare rău. Nu, aceasta nu se va putea spune măcar câțiva ani încă. Totuși un lucru e sigur, neapărat deja de acum, și anume: că alinația acestui salutar să fie îndrumată cu pricepere, să fie rațională și logică; să nu fie exagerată; și infine deplasarea aceasta să nu producă perturbațiuni în organizațiile cele ma de căpătene ale țării: în agricultură, și poate peste puțin timp fără nici o rezervă mspunând, și în industrie.

Această din urmă grijă ne-a determinat să adoptăm în întregime unele pasagi din L. Romier, cu toate că ele fiind scrise cu referința la țara sa, nouă poate vor fi încă „păreri prea înaintate“.

Cei cu judecată limpede ne vor înțelege cu toate aceste aceasta e principial.

S. Isprăvnic.

Mica Antantă și intrarea d-lui Radici în cabinetul jugoslav

Cercurile politice și diplomatice din capitala noastră, — ca și cele dela Praga — urmăresc cu viu interes chestiunea reîntrării cabinetului Pasici, în care, dupăcum am anunțat telegramele, vor intra patizanii d-lui Radici.

Sunt însă asigurări că politica externă generală a Jugoslaviei nu va suferi modificări de tactică și mai puțin de orientare.

lucet, cum a venit, se depărtează... Dar dacă în acest moment ar da cineva peste el?... Ușă dela sală scărțăie când o închide... S'a auzit clovea tușind? Nu... E în depărtare un lătrat de câine.

În stradă, o pornește repede, la întâmplare... Un sergent poate să-l ia la ochi și să-l urmărească... Și umbliând mult pe stradă și cu neputință să nu întălească unul... Atunci ce-i de făcut?...

Un șuer răsună prelung în urma lui... iuțește pașii... O birjă îi ese înaintea... scăparea!... S'a urcat, a pornit înainte, și-a pierdut urma...

Dar până unde?... Să tragă la un oțel? Prea mare imprudență... Nu poate să mai ție birjarul; de două ori l'a întrebat: tot înainte?... Oprește, se coboră plătește...

Sunt trei ceasuri după miezul nopții... Mai sunt două ceasuri până la plecarea trenului... A, da! va repeta manevra asta cu birja, odată, de două ori, în diferite direcții...

În sfârșit... e la gară... Nu Pa luat nimeni la ochi... Sau poate totuși?... Și când se va afla crimă, sergentul care Pa urmărit, sau birjarul își vor aduce aminte de semnalmentele lui și se va descoperi că a rățăcit așa ceasuri întregi prin oraș și că pe urmă a venit la gară și a luat un bilet pentru...

A! nu... nu e cu puțință! Prea nu Tot bine combinate toate...

La grăpe ceasuri a ajuns. S'a lutor acasă pe jos. În capătul străzii a pândit și nu-l zărească nimeni și repede a intrat în odaia lui...

Uf! însfârșit, e aci. De acum nu mai are să se teamă de nimic. Zece oameni ar fi gata să jure că seara n'a dus acasă s'a culcat și a dormit până dimineața... Repede în pat acu...

Și se desbracă... Dar de-odată tot sângele îi înghiață în vine... Ce-a făcut, nenorocitul? E pierdut e pierdut!...

Peruca a rămas acolo, în patul mortului... Se va descoperi de unde a fost cumpărată și cine a cumpărat o... Se va descoperi? Nu, s'a și descoperit! I au de de urmă... Vin să-l aresteze... O băte te ribilă răsună în ușă: — în numele legii...

— Ce-ai, conașule, de-ți clănțănesc aș dînții? Ești bolnav? Vai de mine!

— Tu ești, An? Nu i nimic... Am vitor pe seama fereastră deschisă.

Ion Gorun

Vine! Societatea cu renume mondial Liliputi sub conducerea directorului A. Haim. Vine!

1451

Ce se petrece la Vama din Arad

Arad, 13 Iulie

Oamenii neinteresați de felul cum oficialul din localitate obține a servi marile publice, nu și pot da seama de șicanele care este expus un biet negustor român, atunci când are de-a face cu acest oficial. Nu e vorba aici de modul cum funcționează tatălui întreg să se achite de însărcinările ce le au reținu apărarea intereselor de stat. Aceștia stând sub controlul organelor de supraveghere din ministerul de finanțe, activitatea lor este controlată și îndrumată conform principiilor legii. Este vorba de ceva mai puțin, de acea tabără de figuri obscure care împrejmuiesc această instituție, jupindu după bunul lor plac pe publicul care le cade în mână.

Se știe, că s'a prișit aici toți streinii de neamul nostru, iar românii n'au avut loc să ocupe un post de expeditor ori declarant. Românul e hamal și atât.

Elementele acele fără nici un capital moral, fără v'ın spirit de intelectualitate, p'arunzi de un s'ad d'umănoș față de comercianții români, au parvenit, ca dela înaintea, la această instituție să acapareze și să monopolizeze vămuirea și expediția tuturor mărfurilor și, ca opinia publică românească să fie pedepă lămurită, trebuie să

constatăm că situația de declarant vamal la oficiul poștal din Arad, monopolizată de o singură persoană, aduce respectivului un venit lunar de circa 30.000 lei. Aceasta după aprecierea oamenilor competenți.

Oamenii cunoscuți ca foști cărușii, portari la sinagoge, îngrijitori de vite, analfabizi în toată puterea cuvântului, au ajuns să fie interpreții cei mai de seamă ai tarifului vamal. Se pare însă că situația aceasta nu se va putea prelunge.

Cu schimbarea inspectorului vamal ce s'a făcut de vre-o câteva săptămâni, e drept, a început să răsară și un soare românesc în această instituție. Ca prime consecințe măsurilor luate de actualul inspector, un pilar de cai, fost declarant, a și dezertat. Un altul, care avea o prăvălie în București, s'a îmbolnăvit de inimă și e în pericol să se prăpădească cu zile.

Se așteaptă și alte surprize.

Comercianții români iau act cu plăcere de aceste începuturi de îndreptare și salută cu bucurie pe dl inspector nou venit, chemat să curețe această atmosferă vicioasă. Vom înregistra cu satisfacție toate îndreptările ce vor veni.

Colonizarea Cadrilaterului cu români macedoneni

Guvernul a decis colonizarea terenurilor statului din județele Durostor și Caliacra, jumătate cu locuitorii din vechiul regat, îndreptățiți la proprietate, dar cari n'au obținut pământ, și jumătate cu români macedoneni.

Acești coloniști macedoneni vor fi aduși în țară dela Salonic cu vaporul „Durostor” al S. M. R., în serii de câte 100 familii, sau 400 persoane, de fiecare transport.

Numărul total al coloniștilor români macedoneni este de 1500 sau 400 capi de familie.

Vaporul „Durostor” se află actualmente la Constanța, unde așteaptă ordine pentru a pleca la Salonic.

Primul transport se crede că se va efectua către sfârșitul acestei luni.

O conferință bolșevică la Geneva

Partidul comunist german a invitat partidul comunist român la o conferință care va avea loc în Elveția, probabil la Geneva pe la 14 Iulie. Vor veni necunoscuți și doi delegați din Moscova.

Ordinea de zi a conferinței va fi:

- 1) Retragerea propagandei bolșevice în țările unde revoluționa imediată nu este posibilă (occident), pentru a concentra toate mijloacele propagandei în Orient și în Spania.
- 2) Stabilirea oamenilor de încredere în diferite țări și la cari propagandistii comunisti vor găsi protecțiune și ajutor.

Un partid comunist cehoslovac ostil internaționalei Sovietice

Praga, 13. — În Cehoslovacia s'a pus bazele unui partid comunist independent, compus din comunisti cari nu înțeleg să fie în funcțiune de ordinul internaționalei a III-a. În acest partid s'au înscris și deputații Roicck, Bubnik, Krijji și Varambrun, cari au p'arosit partidul comunist împreună cu numeroși partizani ai săi. Noul partid va avea atitudine ostilă față de comunistii afiliați internaționalei a III-a.

Un comitet de Industrie științifice la ministerul industriei

S'a instituit pe lângă direcțiunea generală a studiilor și legiferării economice, un comitet științific, onorific, cu următoarele atribuțiuni:

- a) Să dea îndrumările științifice necesare serviciului studiilor materialelor din numita direcțiune generală pentru efectuarea de studii sistematice asupra calităților produselor industriale;
- b) Să se pronunțe în toate chestiunile științifice de studii, de materiale și de metode, cari s'ar ivi în curenta funcționare a întreprinderilor din țară.

Au fost numiți în acest comitet d-nii: C. D. Bușilă, profesor la școala politehnică din București și fost secretar general la lucrările publice; Dr. St. Chicos, directorul general al studiilor și legiferării economice, Dănilă N. Dr., inginer chimist prof. universitar și directorul institutului de chimie industrială, Lalescu Traian, profesor la universitate și școala politehnică, Negrei Gabriel, general, directorul direcțiunii XI tehnice, Minovici Ștefan dr., profesor universitar și directorul institutului de chimie analitic, Mrazec Leopold dr. prof. universitar și directorul general C. F. R., Radu Ilie, președintele consiliului tehnic superior Vasilescu Carpen N., directorul șc. politehnice și Zaharia Al., dr. prof. universitar și directorul institutului de chimie.

Descoperirea unei vaste organizații de spionaj la Chișinău

În legătură cu organizația de spionaj descoperită zilele trecute la Chișinău, suntem în măsură să dăm azi următoarele amănunte:

Cercetările din ultimele zile au stabilit precis că ne aflăm în fața unei din cele mai mari organizații sovietice de spionaj descoperite în România, având înțeles ramificații în foarte multe orașe din țară.

O serie de documente găsite a înlesnit autorităților noastre putința de a aresta pe conducătorii organizației precum și pe membrii mai cu greutate.

Până ieri numărul arestațiilor trecea de 45. Inspectorul general de siguranță Huzărescu dela Chișinău a sosit în Capitală și împreună cu d-nii Romulus Voinescu directorul general al Siguranței, și Vladimirescu, inspector general la Siguranță, conduc cercetările.

O alianță contra Rusiei

RIGA, 13. — La 25 August are loc la Reval o nouă conferință a miniștrilor de externe ai Estoniei, Letoniei, Poloniei și Finlandei.

Programul acestei conferințe cuprinde chestiunea unui acord privitor la a acțiune comună a acestor state în s'ânul Ligii Națiunilor, precum și măsuri comune militare în scop de-a garanta siguranța acestor state, în caz de-a o putere străină i-ar ataca.

În cercurile politice serioase se afirmă că această conferință, este mai importantă decât cele, cari s'au ținut până acum, de aceea, de data această, Finlanda ia o atitudine de solidaritate cu celelalte trei state.

Serbare populară

Din cauza timpului nefavorabil serbarea s'a amânat pe Duminică de 26 Iulie când se va ține în „Grădina zanelor” din Arad-Nou o frumoasă serbare populară a lucrătorilor tipografi din Arad. Vor avea loc diferite și suvenirizate distracții. În tot timpul serbării va cânta muzica militară a reg. 93 Infanterie. De asemeni vor avea loc câteva producții corale ale corului „Gutenberg”.

Biletele de vânzare numai în ziua serbării, la casa.

Vânătoarea în păduri

Ministerul agriculturii și domeniilor a constatat că prin vânătorile cu bătașii în păduri și în cerc în câmpie, la vânat folositor, se face abuzuri, făcându-se astfel de vânători de 3, 4 și chiar de mii multe ori pe același teren și chiar fără a respecta pătrimea de refugiu și din această cauză aceste vânători au căpătat caracterul de vânători de distrugere.

În consecință ministerul a luat următoarea deciziune:

Nu este permis a se face pe același teritoriu păduros decât o singură vânătoare cu bătașii în cursul unui sezon de vânătoare la vânatul folositor, bine înțeles respectându-se în toate cazurile pătrimea de refugiu.

Vânătoarea în cerc nu este permisă decât o singură dată pe același teritoriu de vânat, rezervându-se în toate cazurile pătrimea de refugiu unde nu se va vâna niciodată.

Cei ce vor contraveni acestor dispozițiuni vor fi dați judecării, iar contractele de arendare dreptului de vânat vor fi reziliate.

Furtună catastrofală în Jugoslavia

Belgrad, 11. — Uragaul ce s'a deslășuit asupra districtului Voivodina a distrus toată recolta. A căzut grindină de mărimea unei puci. În localitatea Belie s'au prăbușit cinci case; șase persoane au fost omorite. Pagubele sunt enorme.

Mari serbări culturale în Arad

Ele se vor desfășura între 1-10 August

Odată cu deschiderea Târgului de mostre din Arad, orașul nostru va fi scena unor mari serbări culturale, în tot timpul celor zece zile cât durează Târgul de mostre.

Seria serbărilor se va deschide printr'un important festival artistic-cultural, la care își vor da concursul cele mai de seamă figuri artistice-culturale din ținuturile ardelenice ca: dl Ștefan Mărcuș inspector al artelor, dna Rita Mărcuș cunoscută cântăreață de operă, dna Elisabeta Cotruș tână și viguroasă noastră pianistă, poezii Al. Stamatiad și A. Cotruș, baritonul Laurian Nicorescu, un scriitor minoritar, care încă nu a fost desemnat etc.

Vor mai da reprezentații două echipe teatrale, una a Teatrului Național din București sau Cluj și alta a Teatrului Maghiar din Cluj, fiecare echipă urmând a juca timp de trei zile. Două seri au fost rezervate operei mixte din Oradea Mare, care va cânta

„Omul bibliei” și „Miressa vândută”, cântăreți în rolurile principale dna Rita Mărcuș și dl Ștefan Mărcuș.

Se va reprezenta revista „Alto America” cu întreg ansamblul din Oradea-Mare. Deasemenea Filarmonia din localitate va da două concerte, rezervându-se două matineuri pentru scriitorii români și minoritari, la cel din tăiu participând cele mai mari glorii ale scrisului românesc. Suntem informați că la festivalul de deschidere își va da concursul și reuniunea corală „Armonia” din localitate.

Nu ne îndoiem de succesul acestor mari serbări culturale, deoarece organizatorul lor este chiar dl Ștefan Mărcuș inspector al artelor, ale cărui merite sunt destul de cunoscute publicului cari i-a urmărit activitatea atât de rodnică. Programul detaliat al acestor mari serbări îl vom comunica la timp.

Examen de primire (cl. I) și de admitere (cl.V) la liceul Moise Nicoară Arad

Elevii care vor să intre în cl. I a liceului Moise Nicoară din Arad sunt obligați să treacă un examen de primire între 10-15 Septembrie. Înscrierile la acest examen se vor face între 1-8 Septembrie, prin o cerere la care se va anexa Certificatul de naștere, de revaccină și acela de absolvirea școlii primare.

Absovenții de 4 clase secundare (liceu inferior, gimnaziu, școale medii) care vor să urmeze cursul superior al liceului, vor avea să treacă examenul de admitere în clasa V. Examenul se va ține între 10 și 15 Septembrie. Înscrierile pentru acest examen se vor face în zilele de 1-8 Septembrie, în baza unei cereri la care se va anexa certificatul de naștere și certificatul de absolvirea cursului inferior de liceu, gimnaziu sau școală medie. În cerere se va indica secțiunea (modernă sau reală) pe care vrea să o urmeze petiționarul.

Examenul va consta din două probe scrise: limba română și matematică, cu subiecte de puterea clasei IV și din interogații orale: limba română, istoria românilor, geografia României; afară de acestea, ceice voiesc să intre la secțiunea modernă vor fi interogați și din limba latină, iar ceice doresc să intre la secția reală, și din matematică.

Atragem atenția celor interesați asupra dispozițiilor art. 13 din noua lege școlară, în sensul cărora nu se admite ca elevi dintr'o localitate care are liceu să se înscrie pentru acest examen la un liceu din altă localitate, nici ca elevii dintr'o localitate apropiată de un liceu să se înscrie la licee din localități mai îndepărtate.

Direcțiunea liceului „Moise Nicoară” Arad.

Un ciclu de conferințe economico-financiare la Lipova (Banat)

Academiile de Inalte Studii Comerciale și Industriale din București și Cluj, din inițiativa Asociației Licențiaților lor „Alaci”, au înființat ciclul de conferințe economico-financiare în timpul vacanțelor de vară.

În acest an, ciclul conferințelor va avea loc la Lipova în intervalul dela 5-25 August a. c.

Până în prezent s'au anunțat următoarele conferințe:

1. Dl G. Alesseanu: Noua organizație a administrației finanțelor publice (2 ore).
2. Dl V. Stoilovici: Publicul și publicitatea.
3. Dl G. Tașcă: Politica monetară a Băncii Naționale (2 ore).
4. Dl dr. C. Bungetianu: Starea actuală a industriei și comerțului de lemn în România (2 ore).
5. Dl Al. Ludwig: Despre metale.
6. Dl Em. Brancovici: Despre piețele mondiale de cereale și uzoțele lor (2 ore).
7. Dl Iog. G. Capșa: Utilizarea generală a industriei.
8. Dl P. Stănescu: Statistica și vișinașii ei.
9. Dl Virgil Modghean: Economia mondială în Economia Națională.

10. Dl I. N. Angelescu: subiect rezervat.
11. Dl G. N. Leon: Finanțele comunale.
12. Dl I. Lapedatu: Finanțele comunale.
13. Dl I. Gărbacea: Întreprinderi industriale din Ardeal.
14. Dl I. Răducanu: Probleme valutare.
15. Dl C. Perussi: Italia Economică de după război.

Ministerul instrucțiunii publice a pus la dispoziție, pentru țigerea acestor conferințe, localul Școlii Superioare de Comerț din localitate, iar pentru găzduirea auditoriilor regulati înscriși, internatul acestei școli.

Tot în internat — prin bunăvoința Direcției Școlii — s'a organizat masă de prim ordin cu meniu fix de un preț zilnic în medie de 50-60 lei.

Reducere pe C. F. R.

Reduceri la băile medicale din localitate.

Înscrierile pentru audierea cursurilor se fac la:

Academiile de Inalte Studii Comerciale din București și Cluj și Asociația Licențiaților Academiilor de Inalte Studii Comerciale și Industriale „Alaci” București, strada Nic. Filipescu (Scaune), 8.

INFORMAȚIUNI

Minoritarii și Liga Națiunilor

Campania de peneșire a țării — dusă de către anumiți minoritari din cuprinsul României Mari, atinge de cele mai multe ori situațiile cele mai caraghioase.

Așa bună oră, un oarecare domn minoritar din ținuturile ardelenice, fiind găsit în tren fără bilet de călătorie în regulă, dar a fost supus taxei reglementare sub presiunea că dacă nu va achita cuvenita taxă, va fi dat jos din tren pentru a fi pedat autorităților în drept, s'a plâns Ligii Națiunilor... de barbaria la care a fost supus! Faptul este riguros exact.

Am vrea să știm și noi drept ce este taxala Liga Națiunilor de către minoritarii noștri?

Va apare încurând: „Târgul”

Publicațiune specială cu prilejul Târgului de mostre din Arad. Date și informațiuni asupra firmelor expozante, pentru uzul comercianților, industriașilor și al Camerilor de Comerț din țară precum și al tuturor celor interesați.

Ciocnire între protestanți și catolici

Olașgou, 13 (Rador) — În cursul celebrării aniversării bătăliei dela Boyne, la 1690 s'a produs o ciocnire între protestanți și catolici. S'au 30 de răniți. Poliția a operat 21 arestări.

Serbarea de parc a Sindicatului Presei române din Ardeal și Banat

se va ține Sâmbătă, în 18 Iulie a. c.

Biletele vândute sunt valabile pentru noua dată.

Ucisă de trăznet

În seara zilei de 13 Iulie deslășându-se asupra comunei Cicir o ploaie torențială însoțită cu numeroase descărcări electrice, femeia Sofia Velescu în etate de 50 ani, a fost ucisă de trăznet pe când pregătea mâncare în bucătăria de vară din curtea casei. Autoritățile au autorizat înmormântarea cadavrului.

Din județ

Furtul din Gașca

În ziua de 8 Iulie femeia Sida Păcurar din comuna Seleș, intrând în camera locuitorului Crișan Iacob din comuna Gașca, în timp ce numitul locuitor lipsea de acasă, i-a furat suma de 6000 lei. Autoritățile jandarmeriei descoperind pe autosera furtului, i-a încheiat cuvenitele acte de dare în judecată.

Hoți prinși

În ziua de 9 Iulie au intrat în prăvălia comerciantului Mureșean Filip din comuna Batani, doi indivizi cari au reușit să fure din locuința numitului comerciant mai mulți bani de argint și alte hărți, toate în valoare de peste 40000 lei.

Căciuramarul observând lipsa obiectelor a anunțat organele jandarmeriei, cari luând severe măsuri de urmărire au reușit să aresteze pe autori în persoana locuitorilor Andraș Teodor și Oncotea Teodor din aceeași comună. După descoperirea cuvenitelor acte ambii hoți au fost înaintați autorităților judecătorești din Arad.

Alegerile pentru camerele de comerț și industrie

Ministerul de industrie a întocmit juraful cu ultimele Camere de comerț și industrie la care s'au stabilit categoriile de comerț și industrie între cari urmează să se repartizeze, pentru o perioadă de 4 ani, membrii acestor instituțiuni.

S'a făcut în același timp și repartitia între categorii a membrilor coasiliilor de administrație ale acestor Camere.

Pe baza acestor lucrări se va proceda la întocmirea listelor electorale cari vor fi în scurt timp terminate, pentruca alegerile pentru Camerele de Comerț și industrie să poată fi efectuate în luna Septembrie.

Repariția ziarului „Ujsag”

BUDAPESTA, 13. — Guvernul a autorizat repariția ziarului „Ujsag”, care fusese suspendat din cauza publicării declarațiilor făcute de deputatul Beniczky la sfacerea Somogyi.

Știre medicală

Dr. Czeizler Elisaveta medic cosmetic și de morburii de piele a început consultările la Str. Românilor No. 5. (Zrinyi u.) în casa Magyari. (1425.)

Ungaria continuă inarmările

Un memoriu al Micii Ințelegeri

VIENA. — După cum se afirmă în ceru- rile diplomatice ale Micii Ințelegeri, guver- nele din Belgrad, București și Praga, pregă- tesc un demers comun pe lângă Liga Nați- unilor și marile puteri.

Se vor produce noi dovezi că Ungaria afectează într-o măsură disproporționată cea mai mare parte din veniturile statului pentru scopuri militare și pentru mascarea acestui fapt aplică în buget un fel de contabilitate dublă.

Comisarul Ligei Națiunilor, d. Smith, de a cărei bunăvoință nu se îndoiește nimeni nu are puțința să vadă complet această situa- ție. Altfel nu s'ar putea înțelege atitudinea sa dela ultima conferință a Ligei Națiunilor la Geneva.

Memorandul pregătit pentru Liga Nați- unilor și marile puteri, va dovedi cu cifre că Ungaria poate pune astăzi pe picior de

război mai mult de 100.000 oameni, dintre cari cam 50.000 armată neregulată. Arma- mentul trupelor este absolut modern. Prin cumpărări secrete de arme din depozite străine, probabil cele mai multe din Austria, s'a înlesnit echiparea acestor formațiuni ne- regulate.

Mica Ințelegere va cere ca toate armele să fie verificate de către o comisie militară specială, la care să participe și delegați ai statelor interesate. Această cerere va fi mo- tivată pe faptul că statele vecine Ungariei sunt nevoite a fi întrerupt sub arme un contingent de forțe sporit. Continua amenin- țare de războiu care plutește asupra statelor limitrofe Ungariei împiedică dezarmarea. Memorandul evocă între altele și declarația socialdemocraților austriaci despre perma- nenta amenințare a vecinilor de către o Ungarie dornică de cuceriri.

Devizele și valuta.

Rador, 14 Iulie.

BURSA:

Zurich:	Deschiderea:	Inchiderea:
Berlin	12262 50	12262 50
Amsterdam	206 45	206 45
New-York	51525.—	51525 —
Londra	2504 25	2501 25
Paris	2420 —	2417 —
Milano	19 —	1895 —
Praga	1525 —	1525.—
Budapesta	7255 —	72.50
Belgrad	910 —	90587 50
București	247 50	241.50
Varșovia	9857 50	9872 —
Viena	7255 —	72 55

Cursul devizelor București

pe ziua de 14 Iulie 1925.

	Cerute	Oferite
Paris	9 85	—
Berlin	—	—
Londra	10 26	—
New-York	210.—	—
Italia	800.—	—
Elveția	41 —	—
Viena	30 25	—
Budapesta	—	6 30
Praga	—	—

Valute:

	Cerute	Oferite
Napoleon	795 —	—
Mărci	51 —	—
Leva	148 —	—
Lire otomane	113.—	—
Sterline	10 20	—
Francezi	10 50	—
Elvețieni	40 —	—

Italiani	800.—	—	Marca poloneză	39 —
Drachme	350 —	—	Coroane austriacă	31 —
Dinari	358 —	—	" maghiară	30 —
Dolari	209 —	—	" cehoslovacă	6 30

Plecarea și sosirea trenurilor in gara Arad.

Plecarea:		Sosirea:	
Oradea-Mare	personal 320	Teiuș	accelerat
Curtici	030	Timișoara	personal
Pecica	530	Curtici	"
Timișoara	110	Jimbolia	"
Teiuș	455	Săvârșin	"
Oradea-Mare	accelerat 620	Pecica	"
Brad	personal 720	Brad	"
Curtici	accelerat 610	Timișoara	"
Teiuș	personal 520	Curtici	"
Pecica	" 800	Brad	accel. mot.
Curtici	" 720	Oradia-Mare	personal
Timișoara	" 611	Curtici	"
Jimbolia	" 1000	Timișoara	"
Oradea-Mare	" 1027	Curtici	"
Brad	" 1144	Pecica	"
Teiuș	" 1208	Otlaca	"
Timișoara	" 1030	Timișoara	accelerat
Săvârșin	" 1350	Teiuș	expres
Pecica	" 1402	Brad	personal
Curtici	" 906	Curtici	expres
Otlaca	" 1444	Pecica	personal
Curtici	expres 2337	Teiuș	"
Timișoara	accelerat 1923	Curtici	"
Brad	personal 1615	Timișoara	"
Jimbolia	" 1600	Oradia-Mare	accelerat
Teiuș	expres 704	Oradia-Mare	personal
Curtici	personal 1724	Jimbolia	"
Pecica	" 1850	Curtici	"
Brad	accelerat 1910	Timișoara	"
Timișoara	personal 1230	Pecica	"
Oradea-Mare	" 2130	Brad	"
Teiuș	" 2108	Teiuș	"
Timișoara	" 1630	Oradea-Mare	"
Teiuș	accelerat 055	Curtici	accelerat

Artistice -- Culturale

In atenția intelectualilor noștri

Zilele acestea va apărea în „Biblioteca Semănătorul“ o carte admirabilă: „Perspective sociale și culturale în lumina evangheliei“ de prof. Dr. Gr. Cristescu.

Această carte care e o podoabă a „Bibliotecii Semănătorul“ nu trebuie să lipsească din biblioteca nici unui intelectual român.

Cântări naționale

În numerele 40—41 „Biblioteca Semănătorul“ din Arad publică o bogată colecție de cântări naționale, dîine, romanțe etc. Volumul cuprinde 372 pagini și oferă publicului nostru o lectură plăcută și folositoare. Îl recomandăm cu toată căldura cetitorilor noștri. Prețul 30 Lei.

Se află de vânzare la Librăria Diecezană din Arad.

A apărut: **Ion Pilat și Perpeșcius: Antologia poezilor de azi.** Volumul I.

Cuprinzând extrase din opera poetică și notițe bio-bibliografice din următorii poeți: Aderca (F), Al George (Ion), Argezi (Tudor), Bacovia (Gh), Baltazar (Camil), Barbu (Ion), Blascovici (Șerban), Blaga (Lucian), Botez (Demosate), Bucuța (Emanoil), Buzdugan (Ion), Călugăru (Alice), Caragiale (Luca Ion), Caragiale (Măști Ion), Cazimir (Otilia), Celarianu (Mihail), Codreanu (Mihail), Cotruș (Aron), Crainic (Ni-hifor), Cruceanu (Mihail), Davidescu (Nicoale), Demetrius (V), Densușianu (Ovid), Dominic (A), Eftimiu (Victor), Enăscu (Artur), Fărăgo (Elena), Ferrar (Leon), Foti (Ion), Fundoianu (B), Furtună (Horia), Goga (Ok-tavian), Gregorian (George), Iacobescu (D), Isac (Emil), cu 35 chipuri de Marcel Iancu. Editura „Cartea Românească.“

A apărut: **Se ntreabă mintea sănătoasă... Câteva întrebări foarte îndreptățite, pentru minoritarii și conaționali noștri de Dr. H. Petra-Petrescu.**

In „Biblioteca Semănătorul“ apărut:

Nr. 61. Volbură Poiană: Ion Burduf (Viața unui copil până în ceasul în care a părăsit școala primară) Lei 5.

Nr. 62—63. Teodor Murășanu: Cioburi de oglindă (Schife și amintiri) Lei 10.

Nr. 64. Prof. Horia Teculeacu: Scriitorii ca luptători pentru unirea neamului Lei 5.

Nr. 65—66. Emil Isac. Cartea unui om Lei 10.

Nr. 67—68. I. Agărbiceanu: Visurile, poezii Lei 10.

No. 69. Gavril Todici: Urgiile naturii Lei 5.

Nr. 70. Sextil Pușcariu: Literatura română Lei 5.

Nr. 71. Eugeniu Speranția: Sub nimbul familiar, schife și povestiri laudative Lei 5.

Nr. 72. Alex. Mănuilescu: Povestiri Lei 5.

Nr. 73. Vasile Savel: Doine din război și câteva povestiri Lei 5.

Nr. 74—74/a. Septimiu Popa: Povestiri Lei 10.

Nr. 75—75/a. Emil Isac: Notițele mele Lei 10.

Nr. 76. Ion Montani: Din zile grele Lei 5.

Nr. 77—79. Prof. I. Georgescu: Ștrengarul satului. (Piesă populară în trei acte) Lei 15.

Nr. 80—81. Al. T. Stamatiad: Câți-va scriitori Lei 10.

Nr. 82. A Cotruș: Versuri Lei 5.

Nr. 83—84. St. Metes: Moșile Domnilor și boerilor din țările române în Ardeal și Ungaria Lei 10.

Nr. 85—86. Traian Mager: Aspecte din munții Apuseni (Târgul de fete dela Oăina, Gherarul dela Scărișoara) Lei 10.

Nr. 87—88. Prof. Dr. Gr. Cristescu: Perspective sociale și culturale în lumina evangheliei Lei 15.

Nr. 89—90. V. Demetrius: Nuclele alese Lei 10.

Nr. 89—90. V. Demetrius: Nuclele alese Lei 10.

Economice.

Un târg permanent de mostre la București

Suntem informați, pe cale oficială, că la 1 Octombrie se va deschide în București un mare târg permanent de mostre, deservind astfel în mod direct interesele atât ale producătorilor cât și ale consumatorilor.

Noul târg expozițional va purta denumirea de „Reținer Industrial“ cuprinzând mai multe birouri de informație, cari vor sta la dispoziția amatorilor cu toate datele necesare ca: studiul piețelor din țară și străinătate, studiul piețelor din punct de vedere al debasurilor etc. Față de avantajul incontestabil care l'a luat țara noastră de după războiu, ideea creerii unei astfel de expoziții este dintre cele mai laudabile.

Expoziția zootehnică dela Timișoara

În zilele de 19 și 20 Septembrie se va deschide la Timișoara o mare expoziție zootehnică cât și un târg de reproducători de cai, vieri, tauri, arșinari.

Cu această ocazie se vor face și alergări de cai.

Importul cărbunilor englezi prohibit în Germania

Se știe, că între Germania și Anglia, este în vigoare convenția privitoare la articolele cari pot fi importate d.ntr'o țară în alta.

La fiecare început de lună, ambele guverne își comunică reciproc de cari articole au necesitate și pot fi trecute pe listele de admitere la import.

Între altele, Germania importa din Anglia cărbuni.

În ultimul timp, Germania a invitat Anglia, să înceteze cu importul cărbunelui, deoarece fabricile germane au suficiente cantități din produsele interne.

Hotărârea Germaniei de a prohibi importul cărbunelui englez, a provocat mari nemulțumiri în Anglia. Peste 50 mii muncitori, vin să mărească numărul șomerilor englezi.

Nu este exclusă o intervenție a guvernului englez, către cel german, pentru a se reveni la situația de mai înainte.

Naționalizarea minelor dela Cosla

Ministerul de industrie a terminat lucrările preliminare pentru naționalizarea unei noi importante întreprinderi: minele carbonifere dela Cosla, care aparțineau capitalului austriac.

Valoarea lor actuală este de circa 100 milioane lei.

De teama rușii relațiilor cu Anglia sovietele fac oferte industriei britanice

Sovietele rusești, își dau seama, după ultimele manifestări, că ruperea relațiilor diplomatice cu Anglia se apropie. Din această cauză, ele recurg la tot felul de subterfugii pentru a smâna hotărârea engleză.

În ultimul timp, sovietele rusești, au reușit să facă cunoscută pe piața engleză o nouă propunere.

Dacă doctorul Rakovsky reușește să menție mai departe relațiile diplomatice existente, sovietele sunt dispuse să facă în Anglia comandă de mașini agricole în valoare de mai multe miliarde.

Precum se vede, rușii tind să influențeze relațiile diplomatice, prin oferte de ordin economic.

Cețiși și răspândiți

Tribuna Nouă

Calea Ferată Arad-Podgoria

Valabil dela 31 Maiu 1925

Mersul trenurilor

Trenuri de persoane		Klm.	Arad-Ghioroc		Trenuri de persoane	
2	4		1	3	5	7
cu clasa I și III a			Arad-Ghioroc		cu clasa I și III a	
510	800	1130	1440	1900	—	—
514	804	1134	1444	1904	1-1	—
521	811	1141	1451	1911	2-5	—
530	820	1149	1459	1919	6-7	—
534	829	1159	1509	1929	11-6	—
544	834	1204	1514	1934	12-9	—
553	843	1213	1523	1943	16-3	—
604	854	1224	1534	1954	21-4	—
607	857	1227	1537	1957	22-3	—
Trenuri de persoane		Klm.	Ghioroc-Păncota		Trenuri de persoane	
102	104		106	108	110	101
cu clasa I și III-a			Ghioroc-Păncota		cu clasa I și III-a	
617	900	1237	1547	2007	—	—
622	904	1242	1552	2012	1-1	—
631	912	1251	1601	2021	4-7	—
650	928	1310	1630	2040	11-5	—
65	936	1318	1638	2048	13-6	—
707	945	1327	1637	2057	16-5	—
712	950	1332	1642	2102	19-9	—
718	956	1338	1648	2108	20-7	—
722	1000	1342	1652	2112	22-2	—
Trenuri de persoane		Klm.	Ghioroc-Radna		Trenuri de persoane	
202	204		206	208	210	201
cu clasa I și III-a			Ghioroc-Radna		cu clasa I și III-a	
617	900	1237	1547	2007	—	—
625	907	1245	1555	2015	2-3	—
635	916	1255	1605	2025	5-4	—
643	924	1303	1613	2033	9-1	—
651	930	1311	1621	2041	10-0	—
702	940	1322	1632	2052	13-9	—